

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Jaroslava Polaneckého

Učebnice dějin výtvarné kultury pro výtvarné a uměleckořemeslné obory středních odborných škol (Didaktická analýza textů)

Téma disertační práce kolegy Polaneckého je velmi vhodně vybráno vzhledem k autorově profesní minulosti i přítomnosti, ale také vzhledem k potřebnosti řešit takové zadání. Velmi ucelený a soustředěný pohled na danou problematiku je tedy výsledkem osobních zkušeností středoškolského pedagoga, jeho výzkumné činnosti za posledních 5 let, ale zejména jeho schopnosti uvidět podstatu věci a jevů.

To je zřejmé, hodnotím-li ji po stránce **konceptní**: Práce má logickou souslednost, úplnost a zároveň je vyvážená, je odrazem bystrého ducha autora, který umí problém nalézt, pojmenovat, analyzovat a nabídnout řešení.

Po stránce **obsahové** je text naprosto korektní, autor nic nepředstírá, je věcný, nikoli však nezáživný. Mám jen dvě drobné připomínky: Na str. 15 v definicích termínů nezahmul pod výtvarnou kulturu i architekturu. Na str. 114 krátce zmiňuje problém autorských práv. Jedná-li se o učební texty nebo jakékoliv jiné studijní materiály, není užití takového duševního vlastnictví, samozřejmě při dodržení jistých zásad, zásahem do autorských práv.

Stránka **stylistická** umocňuje obě předchozí. Text není upachtěný ani křečovitý, je přehledný a srozumitelný, je velmi komplexní, ale bez zbytečných odboček. Autor jakoby sám jím uváděl příklad textu, který lze číst a přečíst s porozuměním i přesto, že čtenář (ať student nebo oponent) musí překonávat mnohá úskalí jako např., cituji: ...“lenost, nesoustředěnost, povrchnost a časová tíseň.“

Přínosem a pointou celé práce je bezpochyby to, že po slušné analýze přináší kompetentní požadavek a tím i návod na podobu a korelaci vzdělávacích materiálů pro studenty středních škol a, třebaže se zabývá jen jejich vybranou částí, je jasné, že mnohé závěry lze aplikovat i pro jiné obory. Celý text, jakkoli velmi přesně zacílený, považuji za velmi závažný právě jeho přesahy a obecnými výstupy, že musím (a nejen autorovi) položit otázku: „**Co bude s výsledky jeho výzkumu dál?**“ Situace je zanalyzovaná, zásady jsou stanoveny a koncepce definována. Máme tři možnosti: Čekat, že možná někdo přijme tuto výzvu, nebo jej aktivně hledat a podněcovat vznik takto koncipovaného učiva (komplexu informačních zdrojů) anebo za třetí, sami se pustit do tohoto úkolu a určitě přinejmenším se spolupodílet na jeho splnění. Úzce s tím souvisí i další otázky: **Bude autor ve svém výzkumu pokračovat? Jakým způsobem a jakým směrem?**

V kapitole o elektronické podobě informačních zdrojů dochází autor logicky, ač velmi nenápadně k požadavku, jehož si osobně velmi cením, a to k požadavku komplexnosti systému, kdy kniha sice zůstává hlavním nástrojem studia, ale bez dalších metod výuky a možností IC technologií její účinek paradoxně slábne.

Rád bych zmínil ještě jeden zajímavý didaktický prvek, a tím jsou tzv. linie příběhů umožňující povýšit kvalitu vzdělávání od hezkého „dozvědět se“ ke kýženému a krásnému „prožít, ztotožnit se, pochopit.“

Je příznačné, že mou jedinou významnou kritickou připomínku, již jsem téměř od počátku hýčkal ve svých poznámkách a těch několik týdnů, kdy jsem text pročítal mi zůstávala a nabývala na významu, tak tu autor torpédoval jedinou, a to svou úplně poslední větou na straně 138. Postrádal jsem totiž exkurz do situace v zahraničí (minimálně k našim sousedům, když ne po Evropě). Třeba takový kvalitní materiál již existuje a lze jej po překladu a úpravách (doplnění o české resp. československé prostředí) z velké části efektivně použít. Připomínka ztratila smysl, zůstává otázka: **Neměla by tato práce zmíněný pohled přes hranice přeci jen již obsahovat?** V poloze přehledné informace by jistě nebyl od věci a navíc by otevřel i další prostor, který je latentně přítomen v podkapitole 5.2 o internetu. Je to možnost zahraniční spolupráce jak na tvorbě dotyčných učebních textů, tak v celé šíři, neboť např. mobilita studentů a pedagogů by vůbec neměla být doménou jen vysokého školství.

A tak tady máme ještě jeden rys oponované disertace – jako každá pořádná a myšlenkově zvládnutá práce je i tato inspirující.

Doporučuji disertační práci Jaroslava Polaneckého k obhajobě a tím otevřít jednání vedoucí k udělení akademického titulu „doktor“.

v Ústí nad Labem dne 16. 6. 2006